

Leto V.

Ljubljana, dne 10. prosinca 1910. E. 8010791 St. I.

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko pričenjamo peti letnik „Občinske Uprave“ in iznova stopamo pred občinstvo z novim vabilom na naročbo. —

Ali moramo še povpraševati, je-li potreben list „Občinska Uprava“ ali ne? Odločno trdimo, da takega vprašanja staviti ni potreba. —

Brez dvoma je list **neobhodno potreben vsem županstvom brez razlike**. Pa ne samo tem: Naj bi ne bilo niti ene korporacije, posebno pa **niti enega izobraževalnega društva**, kjer bi ne bil na razpolago vsaj po en izvod „Občinske Uprave“. — Obračamo se tudi na vse prečastite župne urade, krajne šolske svete, cestne odbore, zdravstvene zastope i. dr. faktorje, da list naročajo, pa tudi priporočajo, širijo.

Pomisli in posebej opozarjati moramo zlasti na eno: Med **vprašanji in odgovor** dobi vsak naročnik **dragocenih nasvetov** brezplačno! Dragocenih pravimo: kajti z naročnino le 6 K na leto dobi lahko navodilo ali pravni svet, ki bi stal recimo v odvetniški pisarni mnogo več; ali pa si prihrani pravdo, ki bi ga veljala morda 50, 100 kron ali več. —

Pa tudi vsak drugi bo z zanimanjem in pridom čital ta oddelek, ki ga bomo po možnosti še razširili. Delati hočemo na to, da bo list v bodoče še popolnejši. To pa nam je mogoče le takrat, če se bo krog naročnikov — **a tudi plačnikov** — povečal. Zato apeliramo že danes na vse one, ki se jim pošlje prva številka V. letnika: **nikari je ne vračajte!** Gotovo vsak lahko utрпи naročnino 6 K, ki je v primeri z vsebino lista uprav malenkostna. —

Kakor doslej bomo priobčevali razne — osobito na občinsko upravo se nanašajoče odločbe upravnega sodišča, deželnega odbora, i. t. d. — Seznanjali bomo svoje čitatelje z novimi odredbami državne uprave, sploh z vsem, kar jim je vedeti potrebno. — Predvsem pa bode naš edini cilj, doseči zboljšanje občinskega poslovanja. V izvornih člankih bomo dajali potrebna navodila; zato smo si zagotovili več odličnih sotrudnikov, ki nam bodo pomagali izpopolniti list.

Ne moremo si kaj, da ne bi na tem mestu pripomnili, da se je izrazil neki višji sodni funkcionar, da je „Občinska Uprava“ edini list, ki ga res z zanimanjem čita. —

Županstva, preč. župni uradi in druge korporacije! Pojdite in tudi vi tako storite!

Končamo. — Dobro blago se samo hvali. Ampak eno je brezpogojno: če hočemo, da bo list res dober, naročite ga in plačajte!

Nadejamo se, da naš apel ne bo brezvspešen, zato kličemo vsem dosedanjim, pa tudi bodočim naročnikom:

Na veselo svidenje pri delu za narod ter veselo novo leto!

Uredništvo in upravništvo.

Uprava občinskega premoženja.

Prvi pogoj za vspešno delovanje županstev je red in vestnost v občinskem gospodarstvu, v upravi občinskega premoženja. — Naša vroča želja je, pa tudi naš cilj — doseči, da uvedejo naša slovenska županstva v svoje poslovanje red, kakoršen mora vladati v vsakem uradu.

V tem oziru smatramo kot svojo dolžnost podpirati tudi deželni odbor, ki mora kot vrhovna avtonomna oblast nadzorovati občinsko gospodarstvo. Konec preteklega leta so dobila vsa županstva navodila potom okrožnice, kako urediti predvsem denarno poslovanje. To okrožnico priobčujemo danes tudi mi, da jo bodo čitali poleg prizadetih tudi oni krogi, ki se sploh zanimajo za javno občinsko upravo. — Pri tej priliki naj pripomnimo še, da se morajo letni računi brezpogojno zaključiti in odobriti od občinskega odbora najkasneje meseca svečana. — Vsako zavlačevanje priča le, da občinsko gospodarstvo ni v redu.

Naj sledi tu v ponatisu omenjena okrožnica vsem županstvom na Kranjskem.

„Mnogoteri nedostaki v upravljanju občinskega premoženja, ki se vedno ponavljajo, dajo deželnemu odboru povod, izdati županstvom sledeče ukaze, po katerih se morajo strogo ravnati.

Pri ogromni večini občinskih uradov je običaj, da ima vsakokratni župan ves denar — tako občinski, kot ubožni — neločen od svojega. Posledica tega je, da nastanejo v občinskem denarnem poslovanju prepogosto diference, zlasti še, ker se navadno ne vodita pravilno niti blagajniški dnevnik ubožnega zaklada, niti oni občinskega zaklada.

Ponekod zapisuje župan dohodke in izdatke na razne lističe ali med svoje zasebne zapisnike in šele konec leta prenese to v blagajniška dnevnik. Teh pa niti nimajo vsa županstva.

Iz tega udomačenega nereda izvira dejstvo, da mnogi župani rabijo občinski denar za razne svoje potrebščine, kupčije i. t. d. Na drugi strani pa zopet zalagajo iz svojega občinskega blagajno.

Oboje je nepravilno in kaže, da občinsko gospodarstvo ni popolnoma v redu.

Vsled tega se strogo naroča vsem županstvom:

1. Povsod, kjer se ne vodita ločeno blagajniška dnevnik za ubožni zaklad in za ostalo občinsko premoženje, naj se takoj naroče potrebne knjige, oziroma tiskovine, ki se dobe v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu, oziroma v »Katoliški bukvarni«, v Dragotin Hribarjevi in v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani.

Počenši s 1. januarjem leta 1910. se morajo začeti voditi računi po vseh občinah enako, in sicer ločeno za občinski in ubožni zaklad na predpisanih tiskovinah.

2. V blagajniški dnevnik občinskega in ubožnega zaklada se morajo sprati vpisovati vsi dohodki in stroški, tako da bo županstvo vsak hip lahko zanesljivo izkazalo denarno stanje na podlagi knjig.

Hraniti se morajo skrbno tudi vse priloge.

Te priloge, n. pr. pobotnice, potrdila i. t. d., morajo biti urejene po letnikih in zaznamovane s tistimi zaporednimi številkami, pod katerimi so vpisane v blagajniških dnevnikih postavke, h katerim spadajo dotične priloge.

3. Naroča se vsem županstvom, da si takoj nabavijo, kjer jih še nimajo, ročne železne blagajne, v katerih mora biti strogo ločen od županovega zasebnega premoženja, shranjen ves občinski denar z ubožnim zakladom vred. V tej blagajni se morajo hraniti tudi vrednostne listine, obligacije, hranilne knjižice i. t. d.

4. Ker včasih primanjkuje v občinski blagajni denarja, opozarjajo se županstva, da so dobili po posredovanju deželnega odbora vsi davčni uradi nalog od finančnega ravnateljstva, po katerem morajo mesečno izplačevati pobrane občinske doklade, če presegajo znesek 5 kron. Če se to redno ne izvršuje, naj županstva zahtevajo izplačila od davčnih uradov, obenem pa poročajo deželnemu odboru.

Za redne dohodke pa naj skrbe županstva s tem, da pravočasno in pravilno sestavljajo občinske proračune.

5. Občinski odbori morajo dati v zmislu § 40 občinskega reda večkrat med letom **pregledati blagajno**. V to svrhu naj se takoj izvolita vsaj po dva stalna revizorja bodisi za eno leto ali pa za vso poslovno dobo občinskega odbora.

6. Dotična revizorja morata gotovo vsakega pol leta pregledati blagajniška dnevnik, ki se morata zaključiti, in na podlagi zaključka skonstrirati blagajno, to je prešteti denar ter primerjati, če se ujema s seštetim zneskom zaključek v knjigah.

Dalje morata izvršeno skonstrucijo blagajne revizorja v blagajniških dnevnikih lastnoročno podpisati potrditi. Za pravilnost in resničnost sta osebno odgovorna, kakor tudi za to, da se bode vršilo pregledovanje točno vsakega pol leta.

7. O vsaki izvršeni skonstruciji, ki naj se vrši v pričo župana in vsaj enega občinskega svetovalca, oziroma županovega namestnika, naj se napravi revizijski zapisnik po priloženem vzorcu. Prepis tega zapisnika se mora takoj poslati s poročilom o morebitnih nedostatkih deželnemu odboru, — najkasneje pa do konca junija in decembra vsakega leta.

Deželni odbor bode strogo gledal na to, da se bodo izvrševali ti ukazi, in bode pri vsaki ne-

točnosti na stroške župana poslal svojega uradnika, ki bo uredil račune.

8. Po § 61. občinskega reda mora voditi županstvo n a t a n č e n i n v e n t a r (popis) vsega premičnega in nepremičnega premoženja in pravic občine, njenih zavodov (naprav) in podobčin.

Kakor se je deželni odbor prepričal, županstva povečini nimajo tega inventarja, čeprav je bilo ukazano že s tuuradno okrožnico z dne 3. aprila 1896, št. 4129, da se napravi brez vsakega odloga.

Deželni odbor naroča iznova, da sestavijo županstva inventar najkasneje tekom enega meseca, ga predlože v odobrenje deželnemu odboru, prepis pa pošljejo najkasneje do 15. febr. 1910 dež. odboru. — Potrebne tiskovine imajo v zalogi tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu, oziroma »Katoliška bukvarna«, Dragotin Hribarjeva in »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Inventar mora obsegati:

A. a k t i v a (premoženje) in B. p a s i v a (dolgove) občine.

Med a k t i v a spadajo:

I. nepremično premoženje, to je: občinska poslopja, zemljišča (polja, travniki, pašniki, gozdovi i. t. d.);

II. premično premoženje, in sicer: pravice občine (n. pr. tržne, mitniške, gozdne, ribiške, lovske pravice, dalje servitutne [služnostne] pravice v korist občini i. dr.); vrednostne listine (obligacije), hranilne knjižice, zadolžnice občinskih terjatev (posojila občine zasebnikom ali društvom); pohištvo, oprava, orodje, vozovi i. t. d.; sem spadajo tudi uradne knjige, zakoniki in drugo, sploh vsi v občinski pisarni se nahajajoči predmeti; končno tudi gotovina.

Med p a s i v a spadajo: dolgovi in druga občinska bremena.“

Ta okrožnica se mora doslovno prebrati v prvi seji občinskega odbora. Prepis zapisnika dotične seje naj pošlje županstvo deželnemu odboru tekom enega meseca.*)

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 20. decembra 1909.

Deželni glavar:

Fran pl. Šuklje l. r.

Županstvo (mestne) občine v .....

Zapisnik

o izvršeni reviziji, oziroma skontracije občinske blagajne v ..... dne ..... 19.....

Vprašanje, oziroma predmet	Odgovor, oziroma opaženi nedostatki
1. Ali se vodita pravilno ločeno blagajniška dnevnik za občinski in ubožni zaklad?	
2. a) Ima li županstvo posebno blagajno, kjer se hrani občinski denar?	
b) Kdo prejema občinski denar in kdo izplačuje?	
c) Ali ima župan ločen občinski denar od svojega?	
3. Denarno stanje na dan skontracije:	
a) v gotovini?	
b) naloženo? in kje?	
e) vrednostni papirji?	
4. Ali sta se oba blagajniška dnevnik zaključila — in soglašata li vsota z zaključkom?	
5. Ali hrani županstvo vse računске priloge, zlasti o izdatkih?	
6. V slučaju primanjkljaja: kako namerava županstvo skrbeti za pokritje?	
7. Kakšni posebni nedostatki so se še našli? Ali jih lahko odpravi sam občinski odbor, ali je treba posredovanja deželnega odbora?	
8. Ima li župan inventar (popis občinskega premoženja) in ali je ta inventar popoln?	
9. Natančni naslovi pregledovalcev, oziroma navzočih:	
	Datum.
	(Slede podpisi.)

Način

vplačevanja davkov in pristojbin potom kliringa c. kr. poštne hranilnice.

Vsled ministrskih odredb z dne 25. vinotoka 1906, drž. zak. šte. 226, in z dne 16. sušca 1908, drž. zak. št. 65, dovoljuje finančna uprava, da se pristojbinskim plačilnim nalogom, potem plačilnim nalogom za osebne davke, kakor tudi plačilnim nalogom za hišnouajemni in 5odstotni davek redno pridenejo brezplačno položnice poštne hranilnice.

Poleg tega se izdajajo vsled ministrske odredbe z dne 19. sušca, drž. zak. št. 45, od 1. maj-

nika 1909 položnice poštne hranilnice (z rudečim natiskom). Te so na prodaj pri e. kr. poštini uradih, pri e. kr. poštini hranilnici in pri prodajalcih poštini vrednostnih znamk po 2 h komad in se rabijo za vplačila davkov in drugih javnih naklad (razen carinskih vplačil) na one blagajne in urade, ki so navedeni na odrezku vplačilnih listov.

Ker kaže skušnja, da mnogi imetniki kontov na omenjene položnice pri poštne uradu plačajo znesek v gotovini, se opozarja na to, da je za imetnike kontov mnogo udobnejše in vspešnejše, ako plačajo na te položnice s šekom.

V to svrhu naj se najprej izpolni položnica po besedilu natiska. Da se izogne pri zaračunanju pomotam, je natančna označitev nameravanega vplačila na obratni strani položnice neobhodno potrebna (vrsta davka, značaj pristojbine, kontoštevilka, številka plačilnega naloga, hišna številka i. dr.). Ta obvestila so poštine prosta.

Izpolnjena položnica naj se pridene šeku, na katerem se nahaja naročilo: »V dobropis na konto ... glasom priložene položnice.«

Če se mora plačati več blagajnam ob enem in se mora torej izpolniti več položnic, zadostuje tudi tu jeden sam šek tedaj, ako se pridene položnici zaznamek, v katerem so navedene blagajne, kamor je plačilo namenjeno, zneski, kateri so jim glasom položnic nakazani, in tudi svota teh zneskov. Naročilo na šeku naj se v tem slučaju glasi: »V dobropis glasom sledečih položnic in priloženega zaznamka.«

Šek s položnico vred, oziroma s položnicami in zaznamkom vred, se ima oddati pri poštini hranilnici, ali pa naj se pošlje tja.

Prejemni list poštne hranilnice, ki ga dobi imetnik konta z izvlečkom iz konta, velja redno kot potrjeno izvršenega plačila.

Ako pa želi stranka razen tega potrdilo davčnega urada, naj se ta želja izrazi na ta način, da se pri izpolnitvi položnice na njeno obratno stran prilepi znamka, ki odgovarja poštini za dopisnico ali zaprto pismo. Potrdilo davčnega urada se da v tem slučaju po znesku prilepljene znamke ali z dopisnico ali z zaprtim pismom.

Vprašanja in odgovori.

1. V č. gospod F. L. . . . . r v Pr.

Vprašanje:

Pri neki tukajšnji podružnici je uslužben oženjen cerkovnik že od leta 1881. Pri tej podružnici uživa tudi nekaj zemljišča. Od tega plačuje davek in naklade sam že od navedenega leta. Posestvo pa je seveda cerkveno in se glasi glasom posestne pole v resnici tudi na cerkev (mežnarija); posestni list je hranjen v župnem arhivu. Kakor so se začeli posestniki onega kraja pritoževati, misli menda res dotični mežnar prilastiti si posestvo ter

pripoveduje okoli, da še eno leto plača sam davek, potem pa se vknjiži na posestvo. — Ali je to mogoče?

Kaj storiti, da se izognemo neprilikom?

Odgovor:

Dotični cerkvenik — kakor sodimo po Vašem vprašanju — prav dobro ve in se zaveda, da ima le užitek od cerkvenega posestva in ravno ker govori okrog, kaj namerava storiti, je dokaz zato. On ravna torej »mala fide«, Vi pa imate sredstva za to, da preprečite njegove nakane. Ta sredstva so: zahtevajte od cerkvenika reverz, v katerem pismeno izjavi, da ima kot tak le užitek od posestva. Ta reverz potem skrbno hranite. Če bi se cerkvenik branil podpisati reverz, potem veste za gotovo, kaj namerava. Za ta slučaj Vam ne preostaja drugega, kot da ga deposidirate. Cerkveno predstojništvo — torej Vi z obema ključarjema — mu na določeno dobo odpoveste službo cerkvenika; s tem izgubi eo ipso pravico do užitka posestva.

Opozarjamo Vas, da sodišča niso povsod enakega mnenja, kdo ima pravico odpovedati cerkvenim uslužbenecem službe. Nektera so razsodila, da župnik sam, druga da le soglasno z obema ključarjema. — Iz previdnosti se mržite drugega. — Posebej Vam pismeno damo še nekaj pojasnil.

2. Gospod Janko K. v S. (Kor.)

Vprašanje:

Moje ovce so zašle iz moje planine ob koroški meji na drugo stran v planino, ki je last barona Borna. Njegov lovec pa je eno ovco ustrelil, drugo pa ranil, ne da bi bil mene obvestil. Pisal sem oskrbništvu, naj mi plača škodo, pa nisem dobil odgovora. — Ali sme gospoda tako uničiti žival, ki jo lahko vjame? — Ali imam pravico zahtevati odškodnino?

Odgovor:

Zakon (§ 65. gozdne postave) pravi sicer, da se sme pod gotovimi pogoji, — ampak le če ni mogoča rubežen, žival, ki dela škodo na nasadih, — tudi postreliti. — Če bi bil lovec ovce lahko vjel, ni imel pravice jih postreliti, ampak jih zarubiti in tekom 8 dni stopiti z Vami v dogovor zaradi povračila morebitne škode. Zakon določa dalje, da se morajo ubite živali pustiti za lastnika na licu mesta. Na vsak način bi Vas bil moral lovec takoj obvestiti, da je ustrelil Vašo žival. Mi sicer ne moremo presoditi, koliko imate pravice do odškodnine, ker more to določiti le sodišče na podlagi poizvedb in obravnave. Gotovo pa je, da zakon sam po smislu nima namena podpirati koga, da bi delal škodo, ampak nasprotno varovati ljudi pred škodo. Mi bi Vam pač svetovali, da se obrnete na sodnijo, če poravnava izlepa ni mogoča.

3. Županstvo Vel. G. (d. o.)

Vprašanje:

Pri nas nismo na jasnem glede nekterih poti, spadajo-li med občinske ali zasebne. Ker se gre za vzdrževanje, prosimo pojasnila, kaj naj ukrenemo?

Odgovor:

Po § 28. cestne postave za Kranjsko z dne 28. julija 1889 dež. zak. št. 17 je naloga občinskega odbora — sklepati o tem, ali ima kakšna pot v občinskem ozemlju značaj občinske ali pa zasebne poti.

Če je torej dvomljivo, spadajo li dotične poti med občinske ali pa so zasebne, naj predloži županstvo stvar občinskemu odboru, da sklepa in odloči. — Ta sklep naj se potem na običajni način razglasi. Ako se vložijo proti temu sklepu pritožbe, naj se postopa z njimi kot ponavadi. Če bo treba nadaljnih poizvedb ali ogledov, odločil bo oziroma ukrenil potrebno deželni odbor.

4. Županstvo Kriškavas.

Vprašanje:

V naši občini vedno kupuje neki trgovec drva. Kupil jih je že za več tisoč in jih ima zopet toliko nakupljenih. Z vožnjo pa on skoro največ poškoduje občinske ceste, — gotovo več kot vsi drugi občani — domačini. Ali ga lahko primemo za odškodnino ali popravo ceste?

Odgovor:

Seveda ga lahko prisilite, da po razmeri uporabe prispeva k vzdrževanju občinskih cest. — Cestni zakon za Kranjsko z dne 28. julija 1889 dež. zak. št. 17 določa to v § 21., prvi odstavek. — Višino prispevka naj določi občinski odbor, sklep pa naj dotičnemu trgovcu naznani županstvo. V prvi vrsti naj se skuša doseči odškodnina potom dogovora. Če bi se pa branil prispevati k vzdrževanju, ali pa se pritožil proti sklepu občinskega odbora, odločal bo in določil višino odškodnine deželni odbor.

5. Županstvo D. M. v P.

Vprašanje:

Ako je mati-vdova sprejeta v domovinsko zvezo občine, ali ji slede v domovinstvu tudi mladoletni otroci?

Odgovor:

Ne — razven če jih občinski odbor z veljavnim sklepom izrecno sprejme v domovinsko zvezo, kar seveda lahko stori.

Glede tega vprašanja so merodajna popolnoma jasna določila § 6. domovinskega zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105 in pa § 13. tega zakona. — Mladoletni otroci ostanejo pristojni tja, kjer je bil oče ob svoji smrti pristojen. Seveda je bila ravnostja pristojna takrat tudi mati. Zato je s tem ob enem rešeno tudi vprašanje glede morebitnih nezakonskih otrok, o čemur smo že opetovano pisali.

6. Gospod Fr. St. v Sež.

Vprašanje:

Tukajšni občan A. je dal popraviti zid ob občinski cesti. Omenjena cesta leži ob tem zidu nekoliko nižje; ob deževnem vremenu in nalivu se voda ustavlja in stoji po več dni. Vsled tega so se nekateri občani pritožili s pripombo, da je A. o priliki poprave zidu zamašil luknjo, po kateri se je voda odtekala v njegovo nižje ležečo njivo. — Kaj je ukreniti na pritožbo občanov?

Odgovor:

Vaše vprašanje je za nas docela nejasno glede situacije. Ne vemo, zakaj naj se voda ustavlja in ne odteka, če je cesta nižje kot zid, in ktera luknja naj bi bila zamašena. — Sicer pa menimo, da spada stvar pod županovo oblast in sicer po § 29. cestno-policijskega reda za nedržavne ceste na Kranjskem (zakon z dne 26. septembra 1874, dež. zak. št. 27). Ker mora torej župan kot načelnik krajevnih policije skrbeti za red, naj skrbi, da se ta nedostatek odpravi na stroške onega, ki ga je zakrivil (§ 7. navedenega zakona). — Oziroma naj da županstvo popravila izvršiti in stroške potem izterja od krivca.

7. Mestno županstvo v Č.

Vprašanje:

Tukajšno c. kr. okrajno glavarstvo je oddalo ribolovki je občinski, prejšnjemu najemniku za nadaljnjih 10 let v najem, ne da bi se bila vprašala občina ali odredila javna dražba. Če bi se bilo zgodilo zadnje, bi ribolov več donasal občini. Ali ima okrajno glavarstvo pravico postopati tako samolastno?

Odgovor:

Po § 15. zakona z dne 18. avgusta 1888 dež. zak. št. 16 iz leta 1890 ima politično okrajno oblastvo res

pravico, podaljšati ribolov sporazumno z okrajnim ribarskim odborom za najdelj naslednjih 10 let brez dražbe. Ampak le: 1. če je zakupnik za nadaljno dobo zvišal zakupnino za najmanj 20 odstotkov, in 2. če je prosil zakupnik za to najmanj 3 mesece pred potekom zakupne dobe.

Če se to ni zgodilo, pritožite se na vsak način na deželno vlado.

Gotovo ni odpustljivo, da se je takratni postavodajalec tako malo oziral na avtonomijo občin ter vso moč izročil državni upravi, toda predrugičiti se to sedaj ne dá, dokler obstoji ta zakon. Pač bi pa mi priporočali, da občine v vsakem slučaju, če je le količkaj dana postavna pot, — vlagajo ugovore, ako ni izpolnjeno najmanjše zakonito določilo.

8. Tržko-občinski urad Lj. (Štaj.)

Vprašanje:

Tukajšno županstvo mora vložiti pritožbo zoper tožbo proti sodnemu sklepu, po katerem se je nekemu posestniku priznala pravica do sveta, ki je po našem mnenju last delne občine trga Lj. — Ali se dá doseči, da bi občino brezplačno zastopala finančna prokuratura? Kako bi se to doseglo in kam naj se obrnemo?

Odgovor:

Civilno-pravdni red ne določa nikjer, da naj občine v pravadah zastopa finančna prokuratura, najmanj pa še brezplačno. — Če ste mnenja, da ima Vaša občina pravico do dotičnega zemljišča, bode najbolje, da naprosite za pravno pomoč kakega skušenega odvetnika, ki uaj bi vas zastopal pri sodišču. — Seveda lahko — če želite — poprašate tudi pri finančni prokuraturi v Gradcu, dasi dvomimo, če dosežete kak uspeh. Brezplačno pa Vas gotovo ne bode zastopala. Mi bi bili s svojega stališča proti zastopstvu po finančni prokuraturi.

9. Županstvo občine Prem.

Vprašanje:

Kam je pristojna žena potem, ko je sodnijski ločena od moža? — Ali še vedno ondi, kjer je pristojen mož, ali spada po ločitvi v svojo prejšnjo občino? — Dalje: kateri priimek ji ostane po ločitvi: rojstni (deklški, t. j. po stariših) ali po možu? — Gre se za tako ločitev, da mož ničesar več ne izdā za ženo in da ne more od njega ničesar več zahtevati.

Odgovor:

Domovinski zakon z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105 določa v drugem odstavku § 11. izrecno, da sodno ločene ali pa razzakonjene žene obdrže domovno pravico, katero so imele ob sodni ločitvi ali razvezi (razzakonitvi = razdružitvi). — Le če se izreče neveljavnost zakona, se vrne ženska v domovinstvo one občine, v kateri je bila pristojna pred možitvijo. Če torej ločitev ni izvršena vsled neveljavnosti zakona, obdrži žena isto domovinsko pravico, kakor jo je imel mož ob času ločitve.

Tudi priimek obdrži žena oni svojega moža. Ločitev se izvrši pri katolikih le fizično, ostane pa vez veljavno sklenjenega zakona, ki jo more ločiti le smrt (§ 111. občega državljskega zakonika).

Glede zahtev od strani žene in morebitnih zahtev otrok odloči sodišče, ako ni mogoč sporazum. Te pravice pa so pojasnjene v toliko raznih odločbah najvišjega sodišča, da se absolutno ne moremo natančneje pečati z njimi. Najboljša pojasnila dobite pri pristojnem sodišču.

10. Županstvo Gr. ob B. (Gor.)

Vprašanje:

Neki podžupan naše občine se je v svoji krčmi vpričo več občanarjev jezil čez župana in se izrazil, da ta

ravna pod roko, ker ni popred vprašal njega, kako bode nasvetoval proračune za prihodnje leto. — Župan je proračune sestavil in postavno dobo razpoložil ter javno razglasil, kako velewa § 65. obč. reda gor. primorskega. Ti proračuni se predložijo starešinstvu v pretres.

Ali je ta podžupan zaslužil kazen, ker proti županu tako nepostavno postopa in ljudi hujska? Ali imajo podžupani sploh pravico županu predlagati (?) stroške za proračune pred sejo starešinstvu?

O d g o v o r :

Postopanje županovo je bilo popolnoma pravilno ker niti državni temeljni občinski zakon, niti kak zakon posameznih dežel, torej tudi ne Vaš, ne ukazuje, da bi se moral župan glede sestave proračuna še pred sestavo s kom posvetovati. Povsod določa zakon izrečno, da mora proračun sestaviti župan, ugotoviti (to se pravi ga vzeti v pretres in potrditi oziroma odobriti) pa občinski odbor (občinski svet, i. t. d. kakor se že imenuje občinski zastop), — po pravilni razglasitvi seveda in razpoložitvi tekom postavne dobe.

Kaznjiv bi bil dotični podžupan le v tem slučaju, če je govoril proti županovi osebi kaj takega, da bi bilo to kaznjivo po kazenskem zakonu radi žaljenja časti. — Edino to, kar navajate v svojem vprašanju, po našem mnenju ni kaznjivo. Najpametneje bi bilo, če zahtevate od njega zadoščenja v občinski seji. — Kaj pa menite s svojim zadnjim vprašanjem, če imajo podžupani pravico »predlagati« stroške, — nam ni jasno, zato se blagovolite natančneje izraziti.

11. V č. g o s p o d J o s. N o v. v D r a g.

V p r a š a n j e :

Pri nas je že več let večja naselbina ciganov. Stanujejo večinoma v šotorih, a imajo tudi že svoje hiše. Ena družina ima celo domovinsko pravico v občini T. — Nekaj jih je poročeno »cigansko«, — nekaj pa tudi cerkveno. Eden od onih, ki so cerkveno poročeni, je dobil ženitveno zglasnico od deželnega odbora kranjskega dne 21. maja 1898 št. 5672. Dva para, ki živita cigansko-poročena že par let, bi se rada poročila sedaj tudi cerkveno. A oba ženina sta komaj stara po 20 let. Krstne liste od obeh imam. Ker pa sta oba »moža-fanta« še v vojaških letih, treba bi seveda bilo za cerkveno poroko dovoljenja c. kr. deželne vlade glede vojaščine. Vprašam: ali bi se morda dobilo dovoljenje za te reveže brez navadnih formalnosti, kot se navadno zahtevajo pri takih prošnjah, n. pr. izjava župana glede dote, npravstveno spričevalo za neveste i. t. d., kar seveda pri ciganih nima nikakega pomena? — Kako bi se morala glasiti prošnja, ki bi bila seveda brez kolka?

O d g o v o r :

Mi zelo dvomimo, da bi se vlada ozirala na prošnjo, ki bi ne bila popolnoma opremljena, kot določa § 138. vojnih predpisov I. del. Zavrnilo bi jo že v svrhu dokumentiranja okrajno glavarstvo, kamor se mora vložiti. Glede natančnega ravnanja v vojaških zadevah so pa oblastva neizprosna. Ne preostaja drugega, kot vložiti prošnjo z vsemi predpisanimi prilogami. Te so: 1. krstni (rojstni) list ženina; 2. krstni (rojstni) list neveste; 3. v slučaju da sta oba (ali eden izmed njih) mladoletna, dovoljenje očetovo, ali varuhovo in nadvarštvene oblasti; 4. npravstveno spričevalo neveste, v katerem mora biti izrečno potrjeno, da je še samskega stanu; 5. (le v slučajih vdovstva dotični mrtvaški list); 6. izkaz o premoženju neveste, ali pa potrdilo županstva, da bode zakon ženinu v korist. — Prošnja se lahko vtemeljuje s tem, da se posebej povdarja npravstni moment. Sicer pa zadostuje sklicevati se na gori navedeni § in navedene priloge. — Seveda se mora prošnja kolkovati in sicer z 1 K, priloge pa, če niso še kolkovane (kot krstni listi) — s kolkom 30 vin.

12. Ž u p a n s t v o o b č i n e M o š n j e.

V p r a š a n j e :

Ali, — dalje v katerem slučaju in v kakem znesku sme občina pobirati pristojbino, če se vrši javna prostovoljna dražba premičnin ali pa tudi nepremičnin? — Ali se more tudi takrat zahtevati, če se vrši dražba premičnin s odnim potom, ali prisilna dražba premičnin in nepremičnin; ali če se proda posestvo brez dražbe:

O d g o v o r :

Glede pristojbine, kakoršno mislite namreč pobiranja ubožnega odstotka v smislu § 31., točka 3 — zakona z dne 28. avgusta 1883 dež. zak. št. 17 smo že obširneje pisali v 22. in 23. številki »Občinske Uprave«.

Ta ubožni odstotek se ne more pobirati pri onih prodajah, ki jih izvede sodišče na podlagi eksekucije, to je prisilnim potom, — pa bodisi premičnin ali nepremičnin.

Vpoštev pridejo torej samo prostovoljne prodaje potom javne dražbe. — Tu pa je treba razločevati. — Slovensko besedilo navedenega zakona se ne izraža zadosti jasno. V nemškem tekstu se glasi: »Freiwilligen Feilbietungen«. Glasiti bi se moralo torej slovenski: »prostovoljnih dražb — ali prodaj dražbenim potom.« — Če pa kdo proda — bodisi premičnine ali nepremičnine brez javne dražbe, to je natihoma, ali kot se pravi »pod roko«, — se ne more zahtevati ubožni odstotek. — Dražba premičnin sodnim potom se more vršiti sploh le v slučaju eksekucije, ker prostovoljne prodaje premičnin na dražbi izvršuje (in dovoljuje) po § 28., točka 13 občinskega reda županstvo. — Pač pa mora prostovoljno dražbo nepremičnin (stavb, zemljišč i. t. d.) vedno dovoliti sodišče.

Kaj pa je javna dražba? — Pojasnimo: če se namepravana prodaja po zadobljenem oblastvenem dovoljenju na običajen način razglasi; če se vsled tega razglasa zbere ob določenem času in na določenem kraju večje število ljudi; če ti kupci po napovedani izključni ceni dotični predmet, ki je v prodaji, — draže, to je stavijo višje ponudbe, sploh javno tekmujejo z višjimi cenami, imenujemo to javno dražbo. — In le od prodaj, ki se izvrše na ta način, se more zahtevati ubožni odstotek. — Ampak treba je paziti na to-le: zahtevati se mora ubožni odstotek v vsakem slučaju, bodisi da je bila prostovoljna javna dražba dovoljena ali ne. V zadnjem slučaju (brez dovoljenja) je prodajalec kaznjiv. Dalje se pobira ubožni odstotek od vseh prodaj v celi občini, ne le od onih, ki se morda izvrše v okrožju županstva samega. Tudi ni potreba, da bi bil kak oblastveni organ (župan i. t. d.) pri javni dražbi osebno navzoč: plačati se mora ubožni odstotek vseeno. (Razsodba upravnega sodišča z dne 9. novembra 1882, št. 2149; B. 1553).

Pobirati se sme le en odstotek izkupila, ker tako določa zakon. Če se na primer proda predmet za 15.800 kron, dobi ubožni zaklad 158 kron.

Končno naj še omenjamo, da so predpisi o dražbenem postopanju jako stari. Dražbeni red izvira od 3. julija 1786, nanovo razglašen z dekretom dvorne pisarne z dne 14. septembra 1815.

13. Ž u p a n s t v o D. M. v P.

V p r a š a n j e :

Okrajno glavarstvo nam je doposlalo nad 100 spisov (napovedi za osebno dohodnino i. t. d.) z naročilom, da se takoj vroče strankam. — Ker pa nimamo sluge, je to silno težavna reč. Županstvo mora najeti in plačati zanesljivega človeka, če hoče vse to dostaviti. Prosimo pojasniti: je-li županstvo dolžno brezplačno za okrajno glavarstvo dostavljati uradne poklice in drugo?

Odgovor:

Več kot enkrat smo že odgovarjali na enaka ali slična vprašanja. — Ne pomaga nič: dostaviti morate strankam dotične uradne spise. Glede dostav omenjenih spisov določa § 267. omenjenega zakona z dne 25. oktobra 1896 drž. zak. št. 220 (o direktnih osebnih davkih) sledeče: »Dostavljanje pozivov, odlokov, odredb in razsodb, ki se imajo izdati po tej postavi, posebno pa plačilnih nalogov, izvrši se bodisi neposredno po organih oblastva ali po županstvu ali po pošti. — Glasom razsodbe upravnega sodišča z dne 13. aprila 1898 zbirka 11.602 (B.) je s tem določilom celo izrečena dolžnost občine, na zahtevo oblastva dognati, da so se spisi te vrste dostavili.

Kakor vidite, se ukazu ne morete protiviti in morate dostaviti spise, dasi je tudi naše mnenje, da okrajno glavarstvo le iz komoditete nalaga županstvu ogromno delo. Saj bi lahko dostavilo spise po svojem okrajnem slugi ali po pošti. — Nevročljive spise mora pa vsekakor sprejeti županstvo in postopati z njimi kot z vsemi drugimi takimi spisi, t. j. javno razglasiti in jih eventualno nabiti na uradno desko.

14. Županstvo občine Sodr.

Vprašanje:

Tukajšno županstvo pobira samostojno naklado od žganja. Ker pa je v jeseni leta 1909 dobilo več strank dovoljenje proste kuhe žganja, prosimo pojasnila, ali sme županstvo tudi od takega žganja pobirati omenjeno naklado?

Odgovor:

Na to vprašanje dobite prav obširen in natančen odgovor pod št. 250 na strani 176 »Občinske Uprave« št. 22 z dne 25. novembra 1909. — Ponavljamo še enkrat: doma kuhano, državnega davka oproščeno žganje za domačo porabo (56 litrov), ni oproščeno občinske naklade. Zakaj — to Vam pojasni utemeljevanje v navedenem odgovoru. Ta naklada je konsumni davek, in tu ne more biti izvzeto žganje takozvane proste kuhe.

15. Gospod A. F. v C. (Štajersko).

Vprašanje:

Jaz nisem posestnik, zato nimam pravice voliti v občinski odbor. — Ali smem voliti s pooblastilom kake vdove-posestnice ali ne? — Ali smem s pooblastilom tudi pregledati občinske račune in tudi ugovarjati, ako ni kaj v redu? — Ali se mora tak ugovor napraviti pismeno ali ustmeno? — Kako naj se napravi in kam naj se pošlje?

Odgovor:

Da kdo voli s pooblastilom, ni treba, da bi imel sam v dotični ali kakih drugi občini volilno pravico. V tem oziru je izšlo v letih 1885, 1886 in 1888 več rozsodb upravnega sodišča. Dalje pa pravi tudi § 8. obč. volilnega reda za Štajersko, da smejo volilno pravico kake druge osebe kot pooblaščenca ali zastopniki izvrševati le samopravni avstrijski državljani, katerim ne nasprotuje noben v § 3. naštetih zadržkov. — Če ni teh zadržkov, smete voliti s pooblastilom.

Da bi bilo treba za pregledovanje občinskih računov kakega pooblastila, tega zakon ne določa; § 62. občinskega reda za Štajersko pravi namreč, da morajo biti proračuni in letni računi pri županu javno občanom v pregled razgrnjeni. Občani pa so po § 6. istega občinskega reda a) domačini, (to je oni, ki imajo v občini domovinsko pravico), in b) občinski sodrugi. Poglejte zakon: če spadate med ene ali druge, imate tudi pravico pregledati račune in ugovarjati. To morate storiti pismeno v prvi vrsti na občinski odbor, v drugi vrsti pa na deželni odbor, to se pravi: proti proračunu in računu županstva

na občinski odbor, proti sklepu tega pa na deželni odbor. — Vložiti morate vsak ugovor pri županstvu, ki ga mora predložiti občinskemu oziroma deželnemu odboru. — Pismena vloga bodi čisto enostavna, n. pr.:

P. n. v

Proti izdatkom pod števil . . . občinskih računov v . . . . . ugovarjam iz sledečega vzroka: (treba utemeljiti).

Prosim, da se ta moj ugovor vzame v pretres in me o končnem sklepu obvesti. — Datum. N. N.

Gospodarstvo.

Kmetijski tečaji po deželi.

Deželni odbor krajski priredi pozimi leta 1910 v sledečih krajih kmetijske poučne tečaje: od 16. do 18. prosinca v Šmartnem pri Litiji; od 23. do 25. prosinca v Trnovem pri Ilirski Bistrici; v Metliki od 29. prosinca do 1. svečana; v Črnomlju od 30. prosinca do 2. svečana; v Št. Vidu pri Vipavi od 29. prosinca do 1. svečana; v Studenem pri Postojni od 2. svečana do 4. svečana; v Poljanah nad Škofjo Loko od 13. do 16. svečana; v Št. Jerneju od 20. do 22. svečana; na Ježici pri Ljubljani od 20. do 23. svečana; v Šmartnem pri Kranju od 27. svečana do 1. sušca; v Kamniku od 6. do 8. sušca; v Št. Vidu pri Zatičini od 6. do 8. sušca; v Radečah od 13. do 15. sušca; v Knežaku od 20. do 22. sušca; v Srednji vasi v Bohinju od 4. do 6. aprila; v Kočevju od 10. do 12. aprila. Predavalo se bode v vseh strokah kmetijstva in deloma narodnega gospodarstva, vsaki dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne bodo predavanja s praktičnimi demonstracijami v hlevih, na vrtu, v kleti i. t. d. Za ženske bodo posebna gospodinjska predavanja. Predavali bodo gg.: kletarski nadzornik Gombač, tajnik Kralj, vlekarski in živinorejski nadzornik Legvart, živinozdravniški nadzornik Pavlin, profesor Pengov, cesarski svetnik Pirc, zadružni komisar dr. Poggačnik, tajnik Pregel, ravnatelj Rohrman, vinarski nadzornik Skalicki in nekateri okrajni živinozdravniki. Ti tečaji so se razdelili po vseh okrajih dežele in bodo nudili ljudstvu zelo veliko poučljivega in koristnega. Kmetovalec, ako hoče dobičkonosno gospodariti in ako se hoče obdržati na svoji grudi, mora napredovati in se učiti. Tok časa zahteva napredek in kdor se temu toku zoperstavlja, ga poderejo valovi in zgubljen je. V naši kranjski zemlji je veliko bogastva, veliko kruha in ne bilo bi ga treba našemu ljudstvu iskati v tujini, med tem, ko zemlja leži doma neobdelana. Vrnimo se zopet k lastni grudi in ona nam bo dajala boljši kruh kakor tuja, kjer smo le izkoriščani. Mladina mora dobiti zopet veselje do kmetijstva, do obdelavanja zemlje in za vse sloje bode bolje. Deželni odbor nudi kmetovalecem po celi deželi priliko, poučiti se o naprednem in dobičkonosnem kmetijstvu. Kmetovalci in gospodinje naj ne zamudijo te prilike, merodajni krogi pa se prosijo, da opozore ljudstvo na te ljudske kmetijske tečaje.

Književnost.

Pod tem naslovom bomo prinašali odslej tudi naznanila in kratka poročila o novih knjigah, oziroma novih izdajah leposlovnih, pripovednih i. dr. spisov, ki se nam zde priporočljivi zlasti za širše kroge slovenskega ljudstva.

Če bereš dobro knjigo, vpliva to blažilno na duha in srce. Pa tudi razveseljevati mora branje dobrih spisov. — Nikdo pa naj se ne dá premočiti, da bi naročal od raznih krošnjarjev tiste desetkrajcarske snopiče vsakovrstnih neumnosti, kot n. pr. »Grofica beračica« i. t. d., ampak vsak sezi po dobrih, poštenih knjigah, ki jih tu priporočamo.

Jakoba Alešovca „Izbrani spisi“: I. zvezek: »Kako sem se jaz likal«. I. del. Priredil Jožef Vole. Založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani. Cena broš. izvodu 1 K 20 vin., vezanemu 2 K. Alešovca ni dosegel v šaljivosti noben slovenski pisatelj. Njegova nedosežna šaljivost, priprosto, odkrito pripovedovanje, prepleteno z bogatimi zakladi zdravega humorja, lepimi mislimi in pametnimi nauki, je pristno ljudsko in zato vredno, da se zopet spravi med ljudstvo. Alešovčevi spisi, zlasti pa humoristični list »Brencelj«, so največ pripomogli, da se je strla nemška prevlada na Kranjskem, zlasti v Ljubljani. — Zato segajmo pridno po njegovih spisih, ki imajo toliko dobrega jedra v sebi.

»Der Gemeindesekretär« — je naslov lični — 294 strani obsegajoči knjižici, ki vsebuje 260 najrazličnejših vzorcev za razne prošnje, vloge, pritožbe i. t. d. v vseh zadevah. Pri vsakem vzorcu je navedeno, kakšen kolek je potreben. Ni je menda zadeve, za katero bi vsak posameznik, zlasti pa občinski tajnik ne dobil potrebnega vzorca v tej knjižici. In ravno v teh praktičnih vzgledih je mogoče dobiti največ pojasnil, osobito kam se mora vložiti ta ali ona prošnja, pritožba i. t. d. — To knjižico toplo priporočamo vsem nemščine zmožnim županom, občinskim tajnikom, pa tudi drugim osebam, ki dobe vzorce tudi za vloge na sodišče. — Slične knjige Slovenci najbrž ne dobimo še kmalu. — Naroča se v »Katoliški bukvarni« ter stane brez poštnine 5 K.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) Zgodovinski roman. Spisal J. Spillmann D. J. V Ljubljani 1909. Založila »Katoliška bukvarna«. Oba dela 3 K 80 vin., vezana 5 K 40 vin.

Odveč bi bilo priporočati našemu ljudstvu Spillmannove spise. Bogata zbirka njegovih povesti, ki so doslej izšle v slovenskem prevodu, je najboljši dokaz, da je postal Spillmann v naši poljudni pripovedni književnosti ljubljeneč, ki ga čita ljudstvo s posebnim veseljem. Po svoji bogati vsebini in dovršeni obliki, po svoji mikavnosti in poljudnosti prekaša ta povest daleko prejšnje spise. Ljudstvo jo bo čitalo z veseljem, čitalo s koristjo, tako kakor doslej malokatero. Saj bo čulo v njej o dogodkih, ki so utemeljili razvoj velikemu delu svetovne zgodovine. Spillmann ima vrline, a najlepše se zrealijo ravno v tej povesti. Zato bo staro in mlado z veseljem seglo po tej knjigi, jo čitalo z zanimanjem in si v marsičem obogatilo svoje znanje. Naj ne bo posameznika,

ne društva ali knjižnice, ki bi prezrla to lepo književno novost!

Slovenskim svatom, ženinom in nevestam. Prosimo vse Slovenke, vse Slovence, ki se bodo udeleževali v letošnjem predpustu veselih ženitovanj, da se pri gostijah vedno spomnijo ubogih naših obmejnih slovenskih bratov, ter sredi veselja naberemo za sklad obmejnih Slovencev nekaj kronic. Kjer pozabijo na to svatje, naj bi jih spomnil na ta **ženitovanjski narodni dar** duhovnik. Kak lep dohodek bi imela naša narodna obramba vsako leto, ako bi se slovenska nevesta, slovenski ženin spominjala v svoji sreči na dan svoje poroke z 20-kronskim darom svoje poroke. Z lepim narodnim delom bi pričela novo svoje življenje, spremljana z blagoslovom obmejnih Slovencev. Po celi Sloveniji zavedne Slovenke, zavedni Slovenci uvažujte ta klic! — Darovi naj se pošiljajo samo na naslov: »Slovenska krščansko-socijalna zveza« (Odsek za narodno obrambo) v Ljubljani.

Listnica uredništva: Glede vprašanj in odgovorov — resno besedo! — Dobi vamo jih vedno več in uredništvo le z velikim naporom rešuje to veleteško nalogo. Saj je treba čitati in študirati zakone in nikdo ne more iz rokava stresati pravnih nasvetov. — Zato ni čudno, da ne dobi vsakdo odgovora tako hitro, kakor želi in kakor bi radi tudi mi. Prosimo potrpljenja! Stvar je pa tudi druga. Vsak človek ne more vedeti vsega, to je jasno. Zato je treba za razne strokovne nasvete — strokovnjakov. Te pa je treba plačati. — Kako pa naj jih plačujemo, če komaj polovica naših naročnikov plača naročnino. — List pa vendar vsak, kdor ga dobi — obdrži in bere, gotovo prav z zanimanjem bere, — toda — plača ga ne! Saj bi mi radi list razširili, ampak — cenjeni čitatelji in naročniki! dajte nam sredstev! Potem boste lahko več zahtevali, — Glavno pri vsem so pač le dovoljna sredstva. Pa brez zamere!

V vsem občinskem uradovanju
izurjen

občinski tajnik
išče službe.

Ponudbe na uredništvo „Obč. Uprave“.

